

Home>Uw rechten>Verdachten (In strafzaken)

Verdachten (In strafzaken)

Duitsland

Deze informatiebladen informeren u over wat er gebeurt als u verdacht of beschuldigd wordt van een misdrijf waarvoor u voor de rechter moet verschijnen.

Zie [informatieblad 6](#) voor informatie over lichte verkeersovertredingen, die meestal met een vaste straf zoals een geldboete worden afgedaan.

Als u slachtoffer bent van een misdrijf, kunt u [hier](#) alle informatie over uw rechten vinden.

Samenvatting van de strafprocedure

Hieronder volgt een korte beschrijving van de onderdelen van een strafprocedure.

De strafprocedure wordt onderverdeeld in drie onderdelen: *Ermittlungsverfahren* (strafrechtelijk onderzoek), *Zwischenverfahren* (tussenprocedure) en *Hauptverfahren* (inhoudelijke behandeling ter terechtzitting) (inclusief het *Rechtsmittelverfahren* (rechtsmiddelprocedure) en *Vollstreckungsverfahren* (tenuitvoerlegging van de sanctie).

Ermittlungsverfahren: De vervolgende instanties (het openbaar ministerie of de politie) leiden een strafrechtelijk onderzoek tegen u in als u ervan wordt verdacht een misdrijf te hebben gepleegd. Daarbij moet worden opgehelderd of de verdenking tegen u al dan niet gegrond is. Hiervoor kunnen verschillende onderzoeksmaatregelen worden genomen, zoals bijvoorbeeld huiszoeking. Na het afsluiten van dit onderzoek beslist het openbaar ministerie of het de zaak wegens onvoldoende verdenking zal seponeren of een strafvordering tegen u zal instellen.

Zwischenverfahren: In het *Zwischenverfahren* vindt een rechterlijke toetsing van de strafvordering plaats en wordt beslist of de procedure al dan niet wordt voortgezet. Als de rechter op grond van het voorliggende bewijs een veroordeling waarschijnlijk acht, opent de rechter het *Hauptverfahren*.

Hauptverfahren: In het *Hauptverfahren* wordt het proces door de rechter voorbereid en uitgevoerd. De tenlastelegging wordt tijdens de terechtzitting aan de hand van de beschikbare bewijsmiddelen (getuigen, documenten etc.) mondeling getoetst. Ook u krijgt de mogelijkheid de tenlastelegging vanuit uw oogpunt te schetsen respectievelijk hierop uw visie te geven. Als de tenlastelegging bewezen wordt geacht, wordt u tot een straf veroordeeld. Als de tenlastelegging niet bewezen wordt geacht, wordt u vrijgesproken. Binnen bepaalde termijnen kunt u een rechtsmiddel instellen tegen een veroordeling. Indien u hoger beroep instelt, wordt het proces voor een hogere rechter herhaald. Bij een eventueel beroep in cassatie wordt het vonnis alleen op juridische fouten getoetst. Afwijkingen van deze procedure zijn mogelijk. De belangrijkste daarvan zijn de [strafbevelprocedure](#), [het sepot](#) en de [verkorte procedure](#).

De informatiebladen bevatten informatie over deze fasen van de procedure en over uw rechten. Deze informatie komt niet in de plaats van juridisch advies en is alleen bedoeld als richtsnoer.

De rol van de Europese Commissie

NB: denk eraan dat de Europese Commissie geen rol speelt bij strafrechtelijke vervolging in de lidstaten en u niet kan helpen als u een klacht hebt.

Klik op de links hieronder voor de informatie die u nodig hebt.

[1 – Toelichting](#)

[2 – Juridisch advies inwinnen](#)

[3 – Mijn rechten tijdens het strafrechtelijk onderzoek](#)

Verdachtenverhoor

Identiteitsonderzoek/onderzoek aan het lichaam

Doorzoeking/inbeslagname/afluisteren

Aanhouding

Voorlopige hechtenis

Het instellen van de strafvordering

[4 – Mijn rechten tijdens het proces](#)

[5 – Mijn rechten nadat de rechtbank uitspraak heeft gedaan](#)

[6 – Verkeersovertredingen en andere lichte overtredingen](#)

Links

[Wetboek van strafvordering \(Engelse versie\)](#)

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([de](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

[1 – Toelichting](#)

[Sepot \(1\)](#)

[Strafbevelprocedure \(2\)](#)

[Verkorte procedure \(3\)](#)

[Ambtshalve toevoeging van een raadsman \(4\)](#)

[Gegevens over onderzoeken/strafvorderingen/veroordelingen \(5\)](#)

[Rechtsmiddelen in het strafrechtelijk onderzoek \(6\)](#)

[Sepot \(1\)](#)

De strafzaak kan in alle fasen van de procedure door het openbaar ministerie of – nadat de zaak is aangebracht bij de rechter – door de rechter worden geseponeerd. Er zijn diverse sepotmogelijkheden. In de praktijk zijn de belangrijkste daarvan de volgende:

Een sepot kan voorlopig zijn, bijvoorbeeld als u langere tijd afwezig bent. Er wordt ook tot seponeren overgegaan als het strafrechtelijk onderzoek niet voldoende aanleiding geeft tot het instellen van strafvervolging. In dit geval kan het openbaar ministerie het onderzoek echter te allen tijde (totdat de zaak verjaard is) hervatten, bijvoorbeeld als er nieuwe bewijsmiddelen opduiken.

De strafprocedure kan echter ook definitief geseponereerd worden. Dit is mogelijk bij misdrijven waar de schuld als gering gezien wordt en er geen openbaar belang bestaat bij de vervolging. Aan seponeren kunnen ook voorwaarden worden verbonden, bijvoorbeeld het betalen van een geldboete of het deelnemen aan een verkeerscursus.

Strafbevelprocedure (2)

Het openbaar ministerie kan aan het einde van het strafrechtelijk onderzoek besluiten geen strafvordering in te stellen, maar de rechter schriftelijk te verzoeken een strafbevel uit te vaardigen. Als de rechter de bewijzen volgens de inhoud van het dossier als voldoende aanmerkt, zal hij het strafbevel uitvaardigen. In het strafbevel wordt het misdrijf kort omschreven en wordt de strafmaat bepaald. Als u geen verzet aantekent tegen het strafbevel, krijgt het kracht van gewijsde.

De rechtsgevolgen die met een strafbevel opgelegd kunnen worden, zijn begrensd. Meestal wordt een geldboete als straf opgelegd. Ook kan de rijbevoegdheid worden ontzegd. Als u een advocaat hebt, kan er ook een gevangenisstraf worden opgelegd, die echter niet langer mag zijn dan één jaar en die als voorwaardelijke straf moet worden opgelegd.

U hebt twee mogelijkheden om u hiertegen te verzetten:

Als er in het strafbevel een geldboete is vastgesteld, kunt u het verzet beperken tot de hoogte van de vaste dagelijkse som van de boete. De rechter kan met uw toestemming en met toestemming van het openbaar ministerie hierover zonder proces schriftelijk beslissen.

Als u het verzet niet beperkt, wordt een behandeling ter terechtzitting georganiseerd. In plaats van in persoon te verschijnen kunt u zich door een advocaat laten vertegenwoordigen. Ook getuigen hoeven niet in persoon te verschijnen. Verslagen van een getuigenverhoor mogen met uw toestemming voorgelezen worden, voor zover u bij de behandeling ter terechtzitting aanwezig bent.

Aan het einde beslist de rechter. Hij is daarbij niet aan de strafmaat in het strafbevel gebonden. Binnen het wettelijke strafkader mag hij ook een hogere straf opleggen.

Verkorte procedure (3)

In zaken met een eenvoudige toedracht en een duidelijke bewijssituatie kan het openbaar ministerie bij de rechter ook om een verkorte procedure verzoeken. Dergelijke procedures worden bijvoorbeeld gevoerd als u geen vaste woonplaats in Duitsland hebt en gevreesd wordt dat u op een latere zittingsdatum niet zult verschijnen.

Als het openbaar ministerie een dergelijk verzoek doet, behandelt de rechter uw zaak onmiddellijk of op korte termijn ter terechtzitting. Een beslissing over het openen van het *Hauptverfahren* is – in tegenstelling tot het instellen van een strafvordering – in dit geval niet nodig. De verkorte procedure kent geen *Zwischenverfahren*.

Bij een verkorte procedure kunnen aanvragen tot het verkrijgen van bewijzen onder vereenvoudigde voorwaarden worden afgewezen.

Bovendien is de hoogte van de op te leggen straf beperkt. De rechter kan alleen geldboetes of gevangenisstraffen van maximaal één jaar opleggen.

Bovendien kan u de rijbevoegdheid ontzegd worden.

Ambtshalve toevoeging van een raadsman (4)

Als u ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd waarvoor bij veroordeling een gevangenisstraf van meer dan één jaar kan worden opgelegd, u in voorlopige hechtenis wordt gehouden of u zich om andere redenen niet zelf kunt verdedigen, is de rechter verplicht u een raadsman toe te wijzen als u er zelf nog geen hebt. Bij de [verkorte procedure](#) wordt ambtshalve een raadsman toegevoegd als een gevangenisstraf van zes maanden te verwachten is. De verplichting een raadsman toe te voegen bestaat onafhankelijk van uw financiële situatie.

De rechter beslist welke advocaat als ambtshalve toegevoegde raadsman aan u wordt toegewezen, maar dient u de gelegenheid te bieden zelf te kiezen welke advocaat u als ambtshalve toegevoegde raadsman wenst en uw keuze aan de rechter bekend te maken. Als u geen advocaat kiest, kiest de rechter een advocaat voor u.

Van ambtshalve toegevoegde raadsman wisselen is alleen mogelijk in uitzonderingsgevallen. U kunt echter een andere advocaat van uw keuze in de arm nemen, maar in de regel dient dan de toewijzing van de ambtshalve toegevoegde raadsman te worden ingetrokken. U moet de door u zelf gekozen raadsman dan zelf betalen, tenzij de kosten, in het geval van vrijspraak, door de staat gedragen moeten worden.

Gegevens over onderzoeken/strafvorderingen/veroordelingen (5)

Welke gegevens worden opgeslagen?

De politie slaat de gegevens van het strafrechtelijk onderzoek in eigen databanken op.

Tijdens een lopend strafrechtelijk onderzoek en na afsluiting ervan worden gegevens ook bij het openbaar ministerie opgeslagen. Bovendien worden gegevens van een strafrechtelijk onderzoek in het centrale procesregister van het openbaar ministerie opgeslagen. Er gelden bepaalde wettelijk voorgeschreven verwijderingstermijnen.

In het [Bundeszentralregister](#) voor strafzaken worden vonnissen geregistreerd die in kracht van gewijsde zijn gegaan. Voor deze registratie is uw toestemming niet nodig. De vonnissen worden na een vastgestelde termijn verwijderd als er geen nieuwe veroordeling meer is bijgekomen. De termijn is afhankelijk van de hoogte van de straf waartoe u bent veroordeeld.

Welke gegevens worden in de strafprocedure verzameld en wanneer?

De politie en het openbaar ministerie hebben te allen tijde toegang tot hun eigen databanken. Ze hebben zelf geen toegang tot het [Bundeszentralregister](#).

De rechter zal ter voorbereiding van het proces om een uittreksel uit het register verzoeken.

Spelen de gegevens een rol in het strafrechtelijk onderzoek?

Als er eerdere strafrechtelijke onderzoeken geregistreerd zijn, moet het openbaar ministerie deze omstandigheid bijvoorbeeld bij het overwegen van de mogelijkheid de procedure te seponeren conform §§ 153, 153a van het Wetboek van strafvordering in aanmerking nemen.

Spelen de gegevens een rol bij het vonnis?

De wet voorziet erin dat eerdere veroordelingen die in het *Bundeszentralregister* zijn opgenomen, in het proces vastgesteld kunnen worden. Indien eerder straffen zijn opgelegd, kunnen deze een negatieve uitwerking hebben op de strafmaat. De gegevens die alleen bij het openbaar ministerie en de politie zijn opgeslagen, mogen in het geval van een veroordeling niet bij de strafmaat in aanmerking worden genomen.

Hoe kan ik achterhalen welke gegevens over mij zijn opgeslagen en hoe kan ik iets omdememen tegen het opslaan van gegevens?

Welke gegevens over u zijn opgeslagen, kunt u achterhalen door bij de instanties die de gegevens registreren om informatie te vragen.

U kunt de instantie die de gegevens heeft opgeslagen verzoeken de gegevens te wissen. Indien de instantie weigert uw gegevens te wissen, kunt u dit door de rechter laten toetsen.

Verdere informatie

Regelingen ten aanzien van het *Bundeszentralregister* vindt u in de [Wet op het Bundeszentralregister](#), het opslaan van gegevens door het onderzoekende openbaar ministerie is geregeld in §§ 483 ff. van het Wetboek van strafvordering, de bepalingen voor het centrale procedureregister van het openbaar ministerie staan nader uitgewerkt in § 492, lid 1, van het [Wetboek van strafvordering](#) en in een [verordening](#), regelingen ten aanzien van door de politie verzamelde gegevens bevinden zich in de [Wet op de Duitse federale rechedienst](#) en in de verschillende politiewetten van de deelstaten.

Rechtsmiddelen in het strafrechtelijk onderzoek (6)

U hebt het recht rechtsmiddelen in te stellen tegen maatregelen in het strafrechtelijk onderzoek. Mogelijke rechtsmiddelen zijn een klacht (in het kader van het toezicht op en verantwoordelijkheid voor het werk van ondergeschikten in de openbare dienst - (*Dienstaufsichts-)*Beschwerde) of een verzoek om een beslissing door de rechter.

U kunt verzet aantekenen tegen de beslissing van de rechter.

Als de politie of het openbaar ministerie een maatregel treft zonder dat de rechter daarvoor een instructie heeft afgeven, kunt u de maatregel achteraf door de rechter laten toetsen. Als u bezwaar maakt tegen inbeslagname, wordt de zaak aan de rechter voorgelegd zonder dat u hierom hoeft te verzoeken.

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([de](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

2 – Juridisch advies inwinnen

Het kan nuttig zijn om onafhankelijk juridisch advies in te winnen als u op enigerlei wijze betrokken bent bij een strafprocedure. In deze informatiebladen staat wanneer en onder welke omstandigheden u het recht hebt u door een advocaat te laten vertegenwoordigen. In dit informatieblad staat hoe u een advocaat kunt vinden en hoe de kosten voor de advocaat worden gedekt als u deze zelf niet kunt betalen.

Een advocaat vinden

Als blijkt dat er een strafrechtelijk onderzoek tegen u wordt gevoerd omdat u verdacht wordt van een misdrijf, kunt u bijvoorbeeld op internet gespecialiseerde strafrechtadvocaten vinden. Elke in Duitsland toegelaten advocaat heeft het recht als raadsman in strafzaken op te treden. Bij spoed, omdat u dreigt te worden aangehouden of er een huiszoekingsbevel tegen u is uitgevaardigd, kunt u in de meeste regio's van Duitsland via een [telefonische nooddienst voor strafrechtadvocaten](#) 24 uur per dag een strafrechtadvocaat bereiken. Als criteria zoals kennis van vreemde talen of afstand tot uw woonplaats voor u van belang zijn, kunt u de [zoekdienst voor strafrechtadvocaten](#) van de *Arbeitsgemeinschaft Strafrecht* van de *Deutsche Anwaltsverein* (vereniging van advocaten) of de zoekpagina's voor het vinden van advocaten van de *Rechtsanwaltskammern* (regionale ordes van advocaten) raadplegen. Sinds 1 januari 2010 worden regionale lijsten opgesteld van advocaten die bereid zijn als [ambtshalve toegevoegde raadsman](#) op te treden. Waar en hoe u toegang krijgt tot deze lijsten, kunt u te weten komen via de lokale ordes van advocaten (o.a. ook [hier](#)).

Als u bent aangehouden of [in voorlopige hechtenis wordt gehouden](#), hebt u geen toegang tot deze informatiemogelijkheden. De politie is verplicht u op uw verzoek een lijst van advocaten of een telefoonboek te verstrekken. Ook de [nummers van de telefonische nooddiensten](#) zijn bij de politie bekend. Als de politie u niet de gelegenheid biedt contact te hebben met een advocaat, dient u dit absoluut bij de rechter te melden als u daar wordt voorgeleid. Ook de rechters beschikken over lijsten van advocaten die bereid zijn als [ambtshalve toegevoegde raadsman](#) op te treden.

De kosten van een advocaat betalen

De staat *moet* de kosten van de advocaat dragen als u wordt vrijgesproken. Als de procedure tijdens het vooronderzoek wordt [geseponeerd](#) of als u wordt veroordeeld, moet u de kosten zelf dragen.

Ook als u slechts een laag of helemaal geen inkomen hebt, krijgt u in beginsel geen financiële ondersteuning van staatswege voor de strafprocedure. Alleen voor een eerste adviesgesprek kunt u bij het voor uw woonplaats bevoegde *Amtsgericht* een verzoek indienen voor [juridisch advies](#).

In het geval van [ambtshalve toevoeging van een raadsman](#) gelden er speciale voorwaarden voor de betaling. Uw advocaat wordt dan in eerste instantie door de staat betaald, maar het wettelijk bepaalde tarief voor de advocaat als ambtshalve toegevoegde raadsman is lager dan het tarief dat de advocaat in andere gevallen, niet zijnde ambtshalve toevoeging, kan vragen. U dient er rekening mee te houden dat, bij veroordeling, de kosten van de ambtshalve toevoeging van een raadsman na beëindiging van de procedure aan u gefactureerd worden. Indien u daartoe in staat bent, moet u de kosten van de advocaat dan aan de staat terugbetalen en verder aan de advocaat de kosten vergoeden die hij ingeval er geen sprake zou zijn geweest van ambtshalve toevoeging in rekening had kunnen brengen.

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([de](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

3 – Mijn rechten tijdens het strafrechtelijk onderzoek

In dit informatieblad vindt u informatie over het strafrechtelijk onderzoek dat start met het eerste onderzoek van de vervolgende instanties en eindigt met het door het openbaar ministerie instellen van de strafvordering of het seponeren van de procedure.

Uit welke fasen bestaat het strafrechtelijk onderzoek?

De vervolgende instanties (het openbaar ministerie of de politie) leiden een strafrechtelijk onderzoek tegen u in als de concrete verdenking bestaat dat u een misdrijf hebt gepleegd. In het strafrechtelijk onderzoek moet worden opgehelderd of de verdenking tegen u al dan niet gegrond is. In dit kader moeten ook voor u ontlastende omstandigheden worden onderzocht. Als het openbaar ministerie van mening is dat de verdenking gegrond is, stelt het een strafvordering in (of dient het een verzoek in voor een [strafbevel](#)).

De politie en het openbaar ministerie kunnen verschillende onderzoeksmaatregelen treffen. Welke maatregel op enig moment wordt toegepast, hangt af van de zaak in kwestie. U kunt bijvoorbeeld onmiddellijk na het plegen van een strafbaar feit worden aangehouden. Op deze [aanhouding](#) kan [voorlopige hechtenis](#) volgen.

Tegen onderzoeksmaatregelen die op u van invloed zijn, kunt u - ook achteraf - bezwaar maken bij een rechter.

Eventueel worden ook gegevens over eerdere vooronderzoeken en veroordelingen opgevraagd. Nadere informatie daarover vindt u [hier](#).

Mijn rechten tijdens het onderzoek

U hebt tijdens het gehele strafrechtelijk onderzoek het recht u te laten bijstaan door een advocaat. Informatie over het vinden van een advocaat en de kosten van een advocaat vindt u [hier](#). Als u de Duitse taal niet beheerst, moet op uw verzoek een tolk aan u worden toegewezen voor uw gesprekken met uw raadsman.

U hebt niet het recht dossiers in te zien. Er kan echter wel informatie uit de dossiers aan u verstrekt worden, voor zover het onderzoek hierdoor niet in gevaar komt of hierdoor geen rechten van derden worden geschonden. Na afsluiting van het onderzoek dient uw raadsman inzage te krijgen in het dossier. Op een eerder moment is dat alleen mogelijk als daardoor het doel van het onderzoek niet in gevaar komt.

Informatie over uw rechten als tegen u een van de volgende onderzoeksmaatregelen wordt genomen, vindt u in:

[Verdachtenverhoor \(1\)](#)

[Identificatieonderzoek/onderzoek aan het lichaam \(2\)](#)

[Huiszoeking/inbeslagname/afluisteren \(3\)](#)

[Aanhouding \(4\)](#)

[Voorlopige hechtenis \(5\)](#)

[De strafvordering instellen \(6\)](#)

Welke rechten heb ik tijdens het strafrechtelijk onderzoek als ik onderdaan van een andere staat ben?

Tijdens een lopend strafrechtelijk onderzoek mag u in het algemeen Duitsland verlaten, behalve als u aangehouden bent of bij een opgeschort [aanhoudingsbevel](#) bijvoorbeeld het bevel hebt gekregen de plaats waar u woont niet zonder toestemming van de rechter te verlaten.

Als u weet dat er een strafrechtelijk onderzoek tegen u loopt, dient u ervoor te zorgen dat het openbaar ministerie en de rechter u per post kunnen bereiken. U kunt zich tijdens het strafrechtelijk onderzoek te allen tijde tot de consulaire vertegenwoordiging van uw land van herkomst wenden.

Verdachtenverhoor (1)

Als u ervan verdacht wordt een misdrijf te hebben gepleegd, zal de politie of het openbaar ministerie u ten aanzien hiervan verhoren om u van gehoor voor de rechter te verzekeren. In bepaalde gevallen kunt u op verzoek van het openbaar ministerie ook door een rechter verhoord worden.

Wat moet ik doen als ik word opgeroepen voor een verhoor?

Als u door het openbaar ministerie of door een rechter wordt opgeroepen voor verhoor, moet u voor hen verschijnen. Als u geen gehoor geeft aan de oproeping kunt u gedwongen voorgeleid worden. U bent niet verplicht gehoor te geven aan een oproeping voor verhoor door de politie.

Wat wordt bij aanvang van het verhoor aan mij uitgelegd?

Voorafgaand aan het verhoor moet aan u worden uitgelegd van welk feit u verdacht wordt en welke strafbepalingen u zou hebben geschonden. Men dient u er ook van op de hoogte te stellen dat u het recht hebt te zwijgen, dat u al voorafgaand aan uw verhoor een raadsman kunt raadplegen en dat u kunt verzoeken om verkrijging van voor u ontlastende bewijsmiddelen.

Ik spreek de taal niet. Heb ik recht op een tolk?

Als u de Duitse taal niet voldoende beheerst, wordt een tolk ingeschakeld; hieraan zijn voor u geen kosten verbonden. De tolk is tijdens het gehele verhoor aanwezig en vertaalt de vragen, uw antwoorden en het proces-verbaal van uw verhoor.

Kan ik een advocaat spreken?

Als verdachte mag u te allen tijde en ook voorafgaand aan het verhoor alleen of in het bijzijn van de tolk met een [raadsman](#) spreken. Bij uw verhoor door het openbaar ministerie of door een rechter mag uw raadsman aanwezig zijn, maar bij het politieverhoor niet.

Word ik ondervraagd? Moet ik informatie geven?

Uiterlijk vóór het einde van het strafrechtelijk onderzoek dient de politie of het openbaar ministerie u te verhoren, tenzij de procedure geseponeerd wordt. In eenvoudige zaken kan men u ook schriftelijk verhoren.

Tijdens het mondelinge of schriftelijke verhoor bent u verplicht uw persoonsgegevens te noemen, waaronder uw voor-, achter- en, indien van toepassing, meisjesnaam, geboorteplaats en -datum, uw burgerlijke staat, beroep, woonadres en nationaliteit.

U bent echter niet verplicht een verklaring af te leggen over hetgeen waarvan u beschuldigd wordt en informatie te geven over de zaak. Of en in welke mate u iets zegt, beslist u zelf, eventueel nadat u uw raadsman hebt geraadpleegd.

Wat gebeurt er als ik iets zeg dat tegen mij pleit?

Alles wat u tijdens uw verhoor zegt, wordt in een proces-verbaal vastgelegd. Als u iets zegt dat tegen u pleit, wordt dat ook bekend aan de rechter die na het instellen van de strafvordering oordeelt over het misdrijf dat u ten laste is gelegd. Zelfs als u later zou zwijgen of u uw verklaring herroept, kan de rechter uw eerdere uitspraken meenemen in de overwegingen.

Krijg ik bij het verhoor informatie over de stand van zaken van het onderzoek?

Het staat de vervolgende instanties vrij te beslissen wat zij u laten weten over de stand van zaken van het onderzoek. Men mag u echter niet misleiden.

Welke methoden mogen niet worden toegepast?

U mag bij uw verhoor niet mishandeld of anderszins lichamelijk beïnvloed worden. Men mag u niet bedreigen, noch u een wettelijk niet toelaatbaar voordeel in het vooruitzicht stellen. Een verklaring die tot stand gekomen is als gevolg van een schending van deze verboden, mag niet gebruikt worden, zelfs niet indien u daarmee instemt.

Verdere informatie

De wettelijke voorschriften ten aanzien van verhoor vindt u in §§ 136, 136 a, 163 a van het [Wetboek van strafvordering](#).

Identificatieonderzoek/Onderzoek aan het lichaam/bloed afnemen etc. (2)

Informatie over rechtsmiddelen tegen deze maatregelen vindt u [hier](#).

Wat houdt het identificatieonderzoek (ED-Behandlung) in? Wanneer wordt dat bij mij gedaan?

Een identificatieonderzoek, dat in Duitsland wordt aangeduid als *ED-Behandlung*, omvat allereerst identificatiemaatregelen om uw schuld of onschuld in een lopende strafprocedure te bewijzen. Voor dit doel mogen er foto's van u gemaakt worden, mogen uw vinger- of handafdrukken worden afgenomen of mogen bijzondere lichamelijke kenmerken geregistreerd worden, zoals bijvoorbeeld tatoeages.

De rechter, het openbaar ministerie en de politie mogen opdracht geven voor een identificatieonderzoek in het kader van een strafprocedure. In de regel wordt dit onderzoek door de politie uitgevoerd.

Het identificatieonderzoek mag onder dwang worden uitgevoerd. De politie kan u bijvoorbeeld vasthouden en uw armen en vingers strekken om uw vingerafdrukken te nemen.

Kan een identificatieonderzoek ook worden uitgevoerd als het niet noodzakelijk is (bijvoorbeeld omdat al eenduidig vaststaat dat ik de dader ben)?

Een identificatieonderzoek is ook toegestaan met het oog op toekomstige strafprocedures; dit onderzoek is dan niet bedoeld als bewijsvoering in de lopende strafprocedure, maar om uit voorzorg identificatiekenmerken beschikbaar te maken voor opheldering in andere, toekomstige strafprocedures. Er moeten dan aanwijzingen zijn dat het waarschijnlijk is dat er ook in de toekomst strafprocedures tegen u gevoerd zullen worden.

Mag een onderzoek aan het lichaam worden uitgevoerd?

Om feiten vast te stellen die als bewijsmiddelen voor een strafprocedure van belang zijn, mag er opdracht worden gegeven voor een onderzoek aan uw lichaam.

Bij een eenvoudig onderzoek aan het lichaam, dat door de politie wordt uitgevoerd, wordt de toestand van uw lichaam onderzocht of wordt onderzocht of er zich vreemde voorwerpen in uw natuurlijke lichaamsopeningen bevinden. Als het onderzoek uw lichamelijke integriteit zou kunnen aantasten, wordt het uitgevoerd door een persoon van hetzelfde geslacht of door een mannelijke of vrouwelijke arts. Voorafgaand aan het onderzoek dient men u erop te wijzen dat op uw verzoek een persoon moet worden toegelaten die u vertrouwt en dat u bij een gerechtvaardigd belang het recht hebt het geslacht van de onderzoeker te kiezen. U dient het onderzoek toe te laten, maar u kunt er niet toe gedwongen worden er actief aan mee te werken.

Mogen bij mij bloed, andere lichaamsvloeistoffen of DNA-monsters (bijvoorbeeld haar of speeksel) worden afgenomen?

Men mag ook bloed of andere lichaamstoffen bij u afnemen, bijvoorbeeld om het alcoholpromillage in uw bloed aan te tonen of voor moleculair-genetisch onderzoek om uw DNA-monster te vergelijken met sporen die op de plaats van het misdrijf zijn aangetroffen. Deze ingrepen mogen alleen worden uitgevoerd door een arts en niet door de politie. De afgenomen monsters moeten vernietigd worden als ze niet meer nodig zijn voor de strafprocedure. Uw DNA-monster mag echter in een bestand worden opgeslagen als er reden is om aan te nemen dat er ook in de toekomst strafprocedures tegen u gevoerd zullen moeten worden vanwege een misdrijf van aanzienlijk belang.

Als u niet instemt met het onderzoek aan uw lichaam of de DNA-analyse, moet een rechter daarvoor een bevel afgeven. Bij dreigend gevaar, dus als er spoed is, zijn ook het openbaar ministerie en politie daartoe bevoegd. Het onderzoeksbevel kan ook onder dwang ten uitvoer worden gelegd.

Verdere informatie

Het identificatieonderzoek is geregeld in § 81b, het onderzoek aan het lichaam en het afnemen van bloed in §§ 81a en 81d, DNA-analyse in §§ 81e, 81f en 81g van het Wetboek van strafvordering.

Huiszoeking/inbeslagname/afluisteren (3)

Informatie over rechtsmiddelen tegen deze maatregelen vindt u [hier](#).

Kunnen mijn huis, mijn kantoor of mijn auto etc. doorzocht worden?

Als u verdacht wordt van een misdrijf mogen het openbaar ministerie en de politie uw woning en andere ruimtes evenals uw auto doorzoeken, als zij vermoeden daar bewijsmiddelen te kunnen vinden of als u aangehouden moet worden.

In principe moet een rechter een huiszoekingsbevel afgeven. Bij dreigend gevaar, dus als er spoed is, mogen het openbaar ministerie en de politie ook zelf het bevel afgeven.

U mag bij de huiszoeking aanwezig zijn. U mag ook uw raadsman toestaan aanwezig te zijn. Indien er bij de huiszoeking geen rechter of officier van justitie aanwezig is, moeten zo mogelijk twee gemeenteambtenaren worden opgeroepen. U kunt echter ook afzien van hun aanwezigheid. Na beëindiging van de huiszoeking moet op uw verzoek een document aan u worden overhandigd waarin de reden van de huiszoeking en het misdrijf waarvan u wordt verdacht vermeld worden.

Mogen zaken die mij toebehoren in beslag worden genomen?

De vervolgende instanties kunnen voorwerpen meenemen die van belang zijn als bewijsmiddel. Als u die voorwerpen niet vrijwillig afgeeft, dan kunnen deze in beslag genomen worden. Voor de inbeslagname is in beginsel een gerechtelijk bevel vereist. Bij dreigend gevaar, dus als er spoed is, mogen het openbaar ministerie of de politie ook dit bevel afgeven. U kunt te allen tijde om een beslissing van de rechter over het bevel verzoeken, dus ook na afsluiting van de huiszoeking.

Als er bij een huiszoeking zaken worden meegenomen of in beslag worden genomen, dan dient men u op uw verzoek een lijst van die voorwerpen te overhandigen.

Mag ook mijn rijbewijs in beslag worden genomen?

De rijbevoegdheid kan u (uitsluitend door de rechter) voorlopig ontzegd worden als er dringende redenen zijn om aan te nemen dat de rechter u in het kader van een nog uit te spreken vonnis de rijbevoegdheid zal ontzeggen vanwege een verkeersmisdrijf. Dat is in de regel het geval als u een misdrijf hebt gepleegd in samenhang met het besturen van een motorvoertuig en u daardoor hebt aangetoond ongeschikt te zijn voor het besturen van motorvoertuigen. De voorlopige ontzegging van de rijbevoegdheid door de rechter fungeert als bevestiging van de inbeslagname van het rijbewijs door de rechter. De politie of het openbaar ministerie mogen bij dreigend gevaar uw rijbewijs in beslag nemen als er sprake is van dringende redenen om u de rijbevoegdheid te ontzeggen.

Mag ik afgeluisterd worden?

Uw telecommunicatie (bijvoorbeeld per telefoon) en de gesprekken die u in uw woning voert, mogen onder strenge wettelijke voorwaarden afgeluisterd en geregistreerd worden, vooropgesteld echter dat u verdacht wordt van zware of zeer zware misdrijven. Voor beide maatregelen moet een rechter een bevel afgeven. Bij dreigend gevaar, dus als er spoed is, mag ook het openbaar ministerie een bevel afgeven voor het afluisteren van uw telecommunicatie. U moet achteraf op de hoogte gesteld worden van de afluistermaatregelen.

Verdere informatie

Huiszoeking en inbeslagname zijn geregeld in §§ 102 ff., 94 ff., de voorlopige ontzegging van de rijbevoegdheid (inbeslagname van het rijbewijs) in § 111a en het afluisteren in §§ 100a ff. van het [Wetboek van strafvordering](#).

Aanhouding (4)

Het openbaar ministerie en de politie kunnen u in verzekering stellen als u na een misdrijf op de plaats van het misdrijf wordt aangetroffen of wordt vervolgd en er vluchtgevaar bestaat. Het openbaar ministerie en de politie mogen u ook bij dreigend gevaar, dus als er spoed is, in verzekering stellen als aan de voorwaarden voor een aanhoudingsbevel voldaan is. Dat is het geval als u verdacht wordt van een misdrijf en er sprake is van een bepaalde [grond voor de voorlopige hechtenis](#). Bij de aanhouding kan er al een aanhoudingsbevel bestaan of moet dit op verzoek van het openbaar ministerie nog door een rechter worden uitgevaardigd.

Een aanhouding is ook mogelijk als bepaalde onderzoeksmaatregelen onder dwang uitgevoerd moeten worden, zoals bijvoorbeeld een [verhoor](#) of een [onderzoek aan het lichaam](#).

Als ik word aangehouden, krijg ik dan te horen waarom dit gebeurt?

Ja, in alle gevallen. Als er een aanhoudingsbevel tegen u bestaat, dan moet hiervan een kopie aan u worden overhandigd bij uw aanhouding.

Hoe lang mag ik vastgehouden worden?

Als de reden voor uw aanhouding een aanhoudingsbevel is dat al bestaat of waarom nog verzocht moet worden, gelden [deze](#) termijnen.

Als u bent aangehouden om onderzoeksmaatregelen onder dwang uit te voeren, moeten deze zo snel mogelijk worden uitgevoerd en moet u vervolgens weer vrijgelaten worden. De toegestane duur is afhankelijk van het geval in kwestie. Een aanhouding mag echter nooit langer duren dan tot het einde van de dag die volgt op de dag van aanhouding.

Als na uw aanhouding blijkt dat u een gevangenisstraf die aan u is opgelegd nog niet hebt uitgezeten, dan kunt u aansluitend aan de aanhouding in hechtenis worden gesteld.

Mag ik contact met iemand opnemen?

Als u bent aangehouden, hebt u het recht om te allen tijde een door u te kiezen raadsman te raadplegen. U mag een naaste of een persoon die u vertrouwt inlichten, voor zover daardoor het doel van het onderzoek niet in het gedrang komt. U kunt ook eisen dat men de consulaire vertegenwoordiging van uw lidstaat van herkomst op de hoogte stelt en u kunt daaraan mededelingen laten sturen.

Kan er een arts komen als ik er een nodig heb?

U hebt het recht onderzoek door een arts van uw keuze te verlangen.

Wat is een Europees aanhoudingsbevel en wat kan ik daartegen doen?

Een Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd om een persoon die in de gehele EU gezocht wordt aan te houden en over te leveren met het oog op strafvervolgning of uitvoering van een tot vrijheidsbeneming strekkende straf of maatregel. Als er tegen u een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, kunt u op basis daarvan in een lidstaat worden aangehouden en worden overgeleverd aan de lidstaat die het aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd.

Na aanhouding in Duitsland op basis van een Europees aanhoudingsbevel wordt u eerst door het meest nabije *Amtsgericht* verhoord over uw persoonlijke omstandigheden en mogelijke bezwaren tegen de uitlevering. Het *Oberlandesgericht* beslist over uw bezwaren.

U hebt het recht u te allen tijde tijdens de procedure te laten bijstaan door een advocaat.

Indien u instemt met uw uitlevering, wordt hier toe onmiddellijk overgegaan (zogenoemde vereenvoudigde uitlevering). Bovendien wordt u geïnformeerd over het specialiteitsbeginsel en wordt gevraagd of u hiervan afziet. Mocht u hiervan afziet, dan kunt u in het land dat het aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd ook vervolgd worden vanwege andere strafprocedures die daar tegen u gevoerd worden en die geen inhoud zijn van het Europese aanhoudingsbevel. Uw instemming met de vereenvoudigde uitlevering en/of het afzien van het specialiteitsbeginsel is onherroepelijk.

Indien u niet instemt, beslist het *Oberlandesgericht* binnen 60 dagen over de toelaatbaarheid van en de goedkeuringsbevoegdheid voor de uitlevering.

Hier tegen bestaat geen rechtsmiddel.

Nadere informatie vindt u [hier](#) en [hier](#).

Voorlopige hechtenis (5)

Wanneer moet ik op de hoogte gesteld worden van het aanhoudingsbevel?

Als u op grond van een aanhoudingsbevel bent aangehouden, moet het aanhoudingsbevel bij de [aanhouding](#) aan u overhandigd worden. Als u niet op basis van een aanhoudingsbevel bent aangehouden, moet u uiterlijk op de dag na de aanhouding aan de rechter worden voorgeleid. Als de rechter een aanhoudingsbevel tegen u uitvaardigt, maakt de rechter dit aan u bekend. Als de rechter geen aanhoudingsbevel uitvaardigt, moet u vrijgelaten worden.

Wanneer word ik in voorlopige hechtenis gesteld?

Er kan een bevel worden afgegeven om u in voorlopige hechtenis te stellen als u verdacht wordt van een misdrijf en er sprake is van een grond voor voorlopige hechtenis. Mogelijke gronden voor voorlopige hechtenis zijn zeer zware misdrijven, vlucht, vluchtgevaar, gevaar van herhaling en het gevaar dat u het onderzoek naar het misdrijf hindert, bijvoorbeeld door bewijsmiddelen te vernietigen of te proberen getuigen te beïnvloeden. Er kan van vluchtgevaar worden uitgegaan als u geen vaste woonplaats, geen vaste werkplek en geen nauwe sociale banden hebt.

Wat kan ik doen tegen een bevel tot voorlopige hechtenis?

U kunt tegen het bevel tot voorlopige hechtenis een bezwaarschrift indienen waarover een hogere rechter beslist. In plaats van een bezwaarschrift kunt u ook een verzoek indienen om toetsing van de voorlopige hechtenis, uit te voeren door de rechter die het bevel heeft afgegeven. Indien u een verzoek om toetsing van de voorlopige hechtenis indient, is bezwaar echter niet meer toegestaan.

Hoe lang duurt de voorlopige hechtenis?

De voorlopige hechtenis kan tot het einde van de strafprocedure duren. Zij kan eerder eindigen indien het bevel tot voorlopige hechtenis wordt opgeheven of u voorwaardelijk in vrijheid wordt gesteld. De voorwaardelijke invrijheidstelling kan onder andere worden verleend onder voorwaarde dat u een geldbedrag als borgtocht betaalt of u zich regelmatig bij de politie meldt.

Voorlopige hechtenis voor een periode langer dan zes maanden is alleen toegestaan in het kader van het strafrechtelijk onderzoek en alleen onder bepaalde, door het openbaar ministerie en de rechter van ambtswege te toetsen voorwaarden (bijzondere moeilijkheidsgraad of bijzondere omvang van het onderzoek of een andere belangrijke reden).

Wat wordt tegen mij gezegd als ik word aangehouden?

Als u bent aangehouden, dient men u er in een taal die u begrijpt van op de hoogte te brengen dat u zo snel mogelijk, uiterlijk op de dag na de dag van aanhouding, aan de rechter moet worden voorgeleid, het recht hebt u uit te spreken over de beschuldiging en u geen verklaring hoeft af te leggen over de zaak, het recht hebt om te verzoeken om het verzamelen van bewijzen die u kunnen ontlasten en geen verklaring af te leggen over de zaak, te allen tijde, ook al voor uw verhoor, vragen kunt stellen aan een door u te kiezen raadsman, het recht hebt onderzoek door een arts van uw keuze te verlangen, en een naaste of een persoon die u vertrouwt kunt inlichten, voor zover daardoor het doel van het onderzoek niet in gevaar komt.

Men dient u erop te wijzen dat u kunt eisen dat u gratis een tolk krijgt toegewezen en dat de consulaire vertegenwoordiging van uw lidstaat van herkomst op de hoogte wordt gesteld. U kunt ook mededelingen laten sturen aan de consulaire vertegenwoordiging. Bovendien moet u bij het verhoor door de rechter op belastende omstandigheden gewezen worden. U dient de gelegenheid te krijgen de redenen van de verdenking tegen u en de gronden voor voorlopige hechtenis te ontkrachten en feiten kenbaar te maken die in uw voordeel spreken. U moet ten slotte geïnformeerd worden over uw recht bezwaren tegen uw voorlopige hechtenis aan te voeren en deze te laten toetsen.

Mag ik als ik in voorlopige hechtenis zit bezoek ontvangen, post ontvangen, eigen kleding dragen etc.?

In beginsel bestaat de mogelijkheid om bezoek en post te ontvangen als u in voorlopige hechtenis zit. Er kunnen u echter beperkingen worden opgelegd. Zo kan bijvoorbeeld gelast worden dat er toestemming nodig is voor het ontvangen van bezoek en voor telecommunicatie. Er kan een bevel voor toezicht op bezoeken, uw telecommunicatie en het brief- en pakketverkeer gegeven worden of gelast worden dat toestemming verleend moet worden voor het overhandigen van voorwerpen bij bezoeken. U kunt daartegen een bezwaarschrift indienen. Het schriftelijke en mondelinge verkeer met uw raadsman is u daarentegen in beginsel zonder beperkingen toegestaan. Verder gelden in de verschillende deelstaten verschillende wetten voor de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis.

De strafvordering instellen (6)

Als het strafrechtelijk onderzoek tegen u voldoende aanleiding biedt om een openbare strafvordering tegen u in te stellen, dan stelt het openbaar ministerie een strafvordering in bij de bevoegde rechter of verzoekt het de bevoegde rechter om een [strafbevel](#). Bij onvoldoende aanleiding seponereert het openbaar ministerie de procedure. In de tenlastelegging vat het openbaar ministerie samen van welk feit u verdacht wordt, welke wet u overtreden hebt en welke bewijzen daarvoor bestaan.

Wat betekent het als de rechter mij een tenlastelegging stuurt?

De rechter toetst in een tussenprocedure (het *Zwischenverfahren*) of hij het *Hauptverfahren* tegen u al dan niet zal openen. Daarvoor deelt de rechter de tenlastelegging aan u mee. Tegelijk vraagt de rechter u binnen een bepaalde termijn aan te geven of er nog ontlastend bewijs verkregen moet worden en of u bezwaren naar voren wilt brengen tegen het openen van het *Hauptverfahren*.

Bij de verkorte procedure wordt de tenlastelegging anders behandeld; nadere informatie daarover vindt u [hier](#).

Wat kan ik doen als ik de tenlastelegging niet begrijp omdat ik de Duitse taal niet beheers?

Als u een tenlastelegging ontvangt in een taal die u niet begrijpt, kunt u de tenlastelegging gratis voor u laten vertalen en opnieuw aan u doen laten toekomen.

Wat kan ik doen als ik denk dat de tenlastelegging onjuist is?

U kunt binnen een door de rechter te bepalen termijn laten weten op welke gronden de tenlastelegging volgens u onjuist is. U kunt ook verzoeken dat bewijsmiddelen verkregen worden die volgens u onlastend voor u zijn.

Kan de rechter de tenlastelegging ook afwijzen?

Als de rechter van mening is dat u vanwege de tenlastelegging waarschijnlijk niet veroordeeld wordt, bijvoorbeeld omdat de rechter denkt dat de bewijsmiddelen niet toereikend zijn, wijst de rechter de opening van het *Hauptverfahren* af. Het openbaar ministerie kan daartegen direct bezwaar aantekenen.

Kan de tenlastelegging voorafgaand aan het proces worden veranderd?

Zolang de rechter de tenlastelegging nog niet heeft goedgekeurd voor het proces, kan het openbaar ministerie de tenlastelegging intrekken en wijzigen. Nieuwe bewijzen kunnen door het openbaar ministerie tijdens de gehele strafprocedure worden overgelegd.

Kan mij een misdrijf ten laste worden gelegd dat mij al in een andere lidstaat ten laste is gelegd?

Indien een strafbaar feit u al in een andere lidstaat ten laste is gelegd, staat dat een tenlastelegging voor hetzelfde feit in Duitsland niet in de weg. Alleen als u al veroordeeld bent wegens hetzelfde misdrijf, kunt u daarvoor niet opnieuw vervolgd worden.

Krijg ik informatie over getuigen tegen mij en over de tegen mij naar voren gebrachte bewijsmiddelen?

In de tenlastelegging noemt het openbaar ministerie de bewijsmiddelen die de tenlastelegging moeten staven. Uiterlijk na afsluiting van het onderzoek en voorafgaand aan het instellen van de strafvordering heeft uw raadsman de mogelijkheid de dossiers in te zien. U zelf kunt informatie en bepaalde kopieën uit de dossiers krijgen.

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

4 – Mijn rechten tijdens het proces

Het openbaar ministerie stuurt de tenlastelegging naar de rechter en de rechter beslist in een tussenproces (het *Zwischenverfahren*) of hij al dan niet het *Hauptverfahren* zal openen en de zaak ter terechtzitting zal behandelen.

Als de rechter beslist op basis van de tenlastelegging het *Hauptverfahren* te openen, start het proces voor de rechter. Het proces voor de rechter kan een of meer dagen duren. Het is ook mogelijk de tenlastelegging in een [veroordeeld](#) verkorte procedure te behandelen. Hiervoor gelden speciale regels.

Hoe verloopt het proces?

Bij aanvang van het proces wordt vastgesteld wie er aanwezig is (openbaar ministerie, u en eventueel uw raadsman, getuigen, deskundigen). Daarna moeten de getuigen buiten de rechtszaal wachten.

U wordt verzocht uw persoonlijke gegevens te verstrekken. U moet uw naam, adres, geboorteplaats en -datum, nationaliteit, burgerlijke staat en beroep opgeven. U hoeft niet te zeggen hoeveel u verdient.

Vervolgens wordt de tenlastelegging voorgelezen.

U krijgt de gelegenheid te reageren op de beschuldigingen. U bent hiertoe niet verplicht; u mag ook zwijgen. De rechter mag geen voor u nadelige conclusies trekken uit uw stilzwijgen. Vervolgens vindt de bewijsgraring plaats. Dat wil zeggen dat getuigen en deskundigen gehoord worden en/of documenten worden voorgelezen.

Aan het einde beoordelen het openbaar ministerie en – indien u daarover beschikt – uw raadsman na elkaar het resultaat van de bewijsverkieping en verzoeken zij om veroordeling of vrijspraak.

U hebt het laatste woord.

De rechter doet uitspraak en motiveert deze.

Waar wordt het proces gevoerd?

Het proces vindt plaats voor de rechter waar het openbaar ministerie de zaak heeft aangebracht; hiervoor gelden wettelijke voorschriften. Vaak vindt het proces plaats voor de rechter voor de plaats waar het feit begaan is.

Of het proces voor het *Amts-*, *Land-* of *Oberlandesgericht* plaatsvindt, hangt af van de straf die voor het misdrijf kan worden opgelegd. Indien als straf slechts een geldboete of een gevangenisstraf van maximaal twee jaar te verwachten is, dan beslist een rechter van het *Amtsgericht*. Als de te verwachten straf een gevangenisstraf van meer dan twee tot vier jaar is, beslissen drie rechters, te weten één professionele rechter en twee lekenrechters, van het *Amtsgericht*.

Als de te verwachten straf een gevangenisstraf van meer dan vier jaar is, beslist het *Landgericht* met twee of drie professionele rechters en twee lekenrechters. Voor zaken die de staatsveiligheid betreffen, is het *Oberlandesgericht* met drie professionele rechters bevoegd.

Is het proces openbaar?

Het proces is openbaar. Hierop kan uitzondering worden gemaakt, bijvoorbeeld om getuigen te beschermen.

Kan de tenlastelegging tijdens het proces worden veranderd?

De in de tenlastelegging opgenomen ten laste gelegde feiten kunnen door een aanwijzing van de rechter enigszins gewijzigd worden. Nieuwe feiten kunnen tijdens het proces enkel worden toegevoegd door middel van een aanvullende tenlastelegging. Deze uitbreiding van de tenlastelegging wordt echter alleen in het proces behandeld als u en de rechter daarmee instemmen.

Wat gebeurt er als ik tijdens het proces schuld bekennen aan (een deel van) de feiten in de tenlastelegging?

Een bekentenis betekent niet dat de procedure beëindigd wordt. Het kan echter zo zijn dat de rechter ervan afziet bepaald bewijs te vergaren, omdat hij denkt dat uw bekentenis geloofwaardig is, bijvoorbeeld omdat deze wordt onderbouwd door al eerder verkregen bewijzen. De rechter mag de straf verminderen vanwege een bekentenis. Onder bepaalde voorwaarden kan uw bekentenis deel uitmaken van een zogenaamde [overeenstemming](#). Deze overeenstemming betreft alleen de strafmaat en niet of u al dan niet schuldig wordt bevonden.

Welke rechten heb ik tijdens het proces?

In beginsel moet u deelnemen aan het proces. Als u niet bent ontslagen van uw aanwezigheidsplicht en toch nalaat te verschijnen, dan wordt het proces onderbroken en kan er een aanhoudingsbevel tegen u worden uitgevaardigd. Een uitzondering hierop geldt bij een proces in het kader van een [strafbevelprocedure](#).

Indien u de taal niet voldoende beheerst, zorgt de rechter voor een tolk die tijdens het proces alle wezenlijke documenten en uitspraken voor u vertaalt.

U mag zich laten verdedigen door een advocaat. In bepaalde gevallen moet u zich laten verdedigen door een advocaat. Als u in deze gevallen geen advocaat kiest, wordt u door de rechter een [ambtshalve toegevoegde raadsman](#) toegewezen.

Welke rechten heb ik met betrekking tot het bewijs dat tegen mij wordt aangevoerd?

Nadat bewijs verkregen is, kunt u daarover een verklaring afgeven. U kunt bezwaar maken tegen het verzamelen en beoordelen van bewijs dat volgens u onrechtmatig is.

U kunt verzoeken om verkrijging van verder bewijs. U kunt ook zelf bewijs trachten te verkrijgen, maar u hebt daarbij niet de bevoegdheden van de politie. Zo mag u bijvoorbeeld geen telefoons aftappen en de opnames niet als bewijs overleggen.

U mag getuigen vragen een verklaring af te leggen van wat ze waargenomen hebben en u mag de getuigen ook meebrengen naar het proces. U moet er echter wel rekening mee houden dat getuigen verplicht zijn voor de rechter de waarheid te spreken.

Getuigen worden eerst door de rechter en door het openbaar ministerie ondervraagd. Aansluitend mogen uw advocaat en u vragen stellen aan de getuigen. In de regel wordt het uittreksel uit uw [strafregister](#) voorgelezen. Als u al eerder veroordeeld bent wegens een misdrijf dat vergelijkbaar is met het misdrijf waarvoor u nu bent aangeklaagd, mag ook de eerdere veroordeling voorgelezen worden. Het register bevat geen eerdere veroordelingen in andere lidstaten. Als de rechter echter via andere wegen informatie over eerdere veroordelingen heeft gekregen, mag de rechter tijdens het proces ook dergelijke informatie in aanmerking nemen.

Wat gebeurt er aan het eind van het proces?

Het proces kan eindigen met een vonnis of met een [seponering](#).

In de meeste gevallen eindigt het proces met een vonnis. Afhankelijk van de bewijzen kan de rechter u veroordelen of vrijspreken. Mogelijke straffen zijn geldboetes en gevangenisstraffen. Bovendien kan de rechter in wettelijk bepaalde gevallen ook een maatregel, zoals opname in een psychiatrisch ziekenhuis, een afkickcentrum of in verzekerde bewaringstelling, bevelen. Onder deze maatregelen valt ook het ontzeggen van de rijbevoegdheid. Als een zogeheten bijkomende straf kan de rechter een rijverbod opleggen.

Een [geldboete](#) wordt als een bepaald aantal vaste dagelijkse sommen opgelegd (bijvoorbeeld 50 vaste dagelijkse sommen van 15 euro elk). De vaste dagelijkse som bedraagt altijd een dertigste deel van het maandelijkse inkomen. Een geldboete kan ook door arbeid ingelost worden. Als u de geldboete niet betaalt en niet door arbeid inlost, wordt u voor elke vaste dagelijkse som één dag in hechtenis gesteld. Een geldboete tot 180 vaste dagelijkse sommen kan ook voorwaardelijk worden opgelegd. U wordt dan gewaarschuwd en u hoeft de geldboete alleen maar te betalen als u na het vonnis opnieuw een strafbaar feit pleegt of de aan u opgelegde voorwaarden overtreedt.

Gevangenisstraffen tot maximaal twee jaar kunnen als voorwaardelijke straf opgelegd worden. Als u de voorwaarden niet nakomt, kan de straf ten uitvoer gelegd worden.

Maatregelen en bijkomende straffen kunnen aanvullend op een geldboete of gevangenisstraf opgelegd worden.

Welke rol speelt het slachtoffer (de benadeelde partij) in het proces?

In de meeste gevallen is de benadeelde partij een belangrijke getuige en wordt zij als zodanig gehoord.

De benadeelde partij van bepaalde misdrijven kan ook actief aan het proces deelnemen, indien zij het recht heeft zich civiele partij te stellen in de strafzaak. Als civiele partij in de strafzaak mag de benadeelde partij zelf vragen stellen en de rechter verzoeken bewijzen aan te voeren of – indien de benadeelde partij zich laat bijstaan door een advocaat – dit door haar advocaat laten doen. Aan het einde van het proces mag de benadeelde partij of de advocaat van de benadeelde partij een pleidooi houden en daarin om een straf verzoeken.

Verdere informatie

De behandeling ter terechtzitting is geregeld in het [Wetboek van strafvordering](#) en de [Wet op de rechterlijke organisatie](#).

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

5 – Mijn rechten nadat de rechtbank uitspraak heeft gedaan

Als de rechter u veroordeelt, kunt u rechtsmiddelen instellen tegen het vonnis. U kunt geen rechtsmiddelen instellen als u bent vrijgesproken, ook niet als u het niet eens bent met de motivering. De rechter moet u over uw rechtsmiddelen informeren.

Tegen vonnissen van het *Amtsgericht* staan naar keuze twee vormen van rechtsmiddelen open: hoger beroep en beroep in cassatie. Tegen vonnissen van het *Landgericht* kunt u alleen beroep in cassatie instellen.

Kan ik hoger beroep instellen?

U kunt zelf of uw advocaat kan direct na de bekendmaking van het vonnis laten vastleggen dat u een rechtsmiddel instelt; u kunt het rechtsmiddel ook nog tot uiterlijk één week na de bekendmaking van het vonnis instellen. U kunt het rechtsmiddel schriftelijk of door inschrijving bij de griffie van de rechtbank instellen. Ook als aan het vonnis een overeenstemming is voorafgegaan, kunt u rechtsmiddelen instellen.

U kunt de rechtsmiddelen tegen de veroordeling op zich richten of alleen tegen de hoogte van de straf.

Als u hoger beroep instelt, staat het u vrij dit eventueel te motiveren.

Een beroep in cassatie (*Revision*) moet uiterlijk binnen een maand nadat de schriftelijke motivering van het vonnis ontvangen is gemotiveerd worden. U mag zelf het beroep in cassatie niet motiveren: daarvoor hebt u een advocaat nodig.

Wat gebeurt er als ik rechtsmiddelen instel?

Als u rechtsmiddelen tegen de veroordeling instelt, krijgt het vonnis in eerste instantie geen kracht van gewijsde en wordt het niet ten uitvoer gelegd. Dat betekent dat u een opgelegde geldboete in eerste instantie niet hoeft te betalen of een hechtenisstraf nog niet hoeft aan te vangen. U wordt echter ook niet in vrijheid gesteld als u zich in voorlopige hechtenis bevindt. Om uit voorlopige hechtenis ontslagen te worden, moet de rechter het bevel tot inverzekeringstelling opheffen of u op borgtocht vrijlaten.

Er zijn geen concrete termijnen gesteld voor het besluiten over uw rechtsmiddel. Het algemene dwingende vereiste van snelheid, dat wil zeggen het vereiste dat de strafprocedure zo snel mogelijk moet worden uitgevoerd, geldt echter.

Bij een hoger beroep wordt het proces bij het bevoegde *Landgericht* opnieuw uitgevoerd. De beroepsrechter bepaalt zelf welke bewijsmiddelen hij belangrijk vindt. Dat kunnen dezelfde bewijsmiddelen zijn als bij de rechter in eerste instantie. Het kunnen echter ook andere bewijsmiddelen zijn. Ook kunt u zelf nieuwe verzoeken om maatregelen van instructie indienen.

Bij het beroep in cassatie wordt geen nieuw bewijs vergaard. Er vindt alleen een toetsing van het bestaande vonnis en de procedure op juridische fouten plaats.

Wat gebeurt er tijdens de behandeling in hoger beroep of in beroep in cassatie?

De behandeling in hoger beroep voor het *Landgericht* verloopt volgens hetzelfde patroon als het proces voor het *Amtsgericht*. De rechter velst een eigen oordeel. Dit is alleen anders als u het hoger beroep tot de strafmaat beperkt. Dan vergaard de rechter alleen bewijzen die van belang zijn voor het bepalen van de straf, bijvoorbeeld over uw motieven en uw persoonlijke omstandigheden.

Over het beroep in cassatie kan ook zonder mondelinge behandeling beslist worden.

Wat gebeurt er als het rechtsmiddel slaagt/niet slaagt?

Als het hoger beroep slaagt, wordt u aan het einde van de behandeling in hoger beroep vrijgesproken of tot een lagere straf veroordeeld. Als u niet wordt vrijgesproken, kunt u beroep in cassatie instellen tegen het vonnis in hoger beroep.

Als het beroep in cassatie slaagt, zijn er twee mogelijkheden: enerzijds kan de cassatierechter onder bepaalde voorwaarden een eigen beslissing over de zaak nemen, bijvoorbeeld u vrijspreken. In bepaalde gevallen moet de cassatierechter echter het vonnis waartegen u het beroep in cassatie hebt ingesteld vernietigen en de zaak naar de lagere rechter terugverwijzen.

Een vernietigd vonnis mag niet in het strafregister opgenomen worden.

Een vonnis heeft kracht van gewijsde als geen van de betrokken partijen – u noch het openbaar ministerie noch een eventuele medeaanklager – binnen de termijn voor het instellen van rechtsmiddelen een rechtsmiddel heeft ingesteld.

Ik kom uit een andere lidstaat. Kan ik na het proces worden teruggestuurd?

Als EU-burger kunt u alleen bij verzwarende omstandigheden uit Duitsland worden uitgewezen en uitgezet. De bijzonderheden zijn geregeld in de wet op vrij verkeer EU (*Freizügigkeitsgesetz/EU*). Als u vreest te worden uitgewezen, kunt u een advocaat raadplegen.

Als ik veroordeeld ben, kan ik dan voor hetzelfde misdrijf opnieuw worden berecht?

In beginsel mag u niet tweemaal voor hetzelfde misdrijf veroordeeld worden. Om te bepalen of de veroordeling daadwerkelijk hetzelfde misdrijf betreft, is een gecompliceerde juridische afbakening nodig.

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([de](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

6 – Verkeersovertredingen en andere lichte overtredingen

Hoe worden verkeersovertredingen behandeld?

Lichte verkeersdelicten, zoals bijvoorbeeld een snelheidsovertreding, worden administratief afgehandeld. Dit zijn geen misdrijven, maar overtredingen. Bij bijzonder zware verkeersdelicten, met name delicten waardoor andere mensen in gevaar worden gebracht of letsel oplopen, betreft het daarentegen meestal een misdrijf.

Het strafrechtelijk onderzoek bij lichte verkeersovertredingen wordt door de administratieve instanties uitgevoerd. U kunt tijdens deze procedure schriftelijk uw visie op de zaak bekendmaken. Bij kleine overtredingen (bijvoorbeeld parkeerovertredingen) krijgt u eerst een waarschuwing en het aanbod een administratieve boete van maximaal 35 euro te betalen. Als u betaalt, eindigt daarmee de procedure; als u niet betaalt en de administratieve instantie u schuldig acht, kan er een bekeuring worden opgemaakt waarmee een geldboete aan u wordt opgelegd. Met de bekeuring kan er ook een rijontzegging opgelegd worden. De hoogte van de geldboete en de duur van de rijontzegging is voor verkeersovertredingen in een [catalogus](#) vastgelegd.

U kunt verzet aantekenen tegen de bekeuring. De procedure wordt dan via het openbaar ministerie aan de rechter overgedragen. Deze opent in principe een *Hauptverfahren* (inhoudelijke behandeling ter terechtzitting), zoals uitgelegd in [informatieblad 4](#). De rechter kan echter ook bij beschikking beslissen als hij een proces niet nodig vindt en u en het openbaar ministerie zich niet tegen deze procedure verzetten. Tegen een vonnis of een beschikking in een dergelijke procedure kunt u een rechtsmiddel instellen waarover het *Oberlandesgericht* zal beslissen. Dit rechtsmiddel is echter slechts beperkt toegestaan, bijvoorbeeld als aan u een geldboete van meer dan 250 euro is opgelegd of de zaak het doel van rechtsontwikkeling dient.

Worden onderdanen van andere lidstaten voor dergelijke overtredingen vervolgd? Hoe?

Ook onderdanen van andere lidstaten worden voor dergelijke overtredingen vervolgd. Als u wordt aangehouden nadat u een verkeersovertreding hebt begaan, kan de administratieve boete of een borgstelling direct ter plekke geïncasseerd worden. De borgstelling wordt aan het einde van de procedure met de aan u opgelegde geldboete verrekend. Als u niet wordt aangehouden nadat u een verkeersovertreding hebt begaan, kunt u vervolgd worden, voor zover uw lidstaat van herkomst gegevens over bezitters van voertuigen aan Duitsland doorgeeft. Naar het zich laat aanzien, gaat Duitsland vanaf het najaar van 2010 deelnemen aan de in de gehele EU geldende tenuitvoerlegging van geldelijke sancties. Dat betekent dat in Duitsland opgelegde geldboetes dan door uw lidstaat van herkomst kunnen worden geïncasseerd.

Komen deze overtredingen in mijn strafregister te staan?

Lichte verkeersovertredingen worden niet opgenomen in het [Bundeszentralregister](#) voor misdrijven, maar in het [Verkehrszentralregister](#). In dit centrale verkeersregister worden de gegevens opgeslagen van alle personen die met een Duits of buitenlands rijbewijs in het wegverkeer in Duitsland reeds een verkeersovertreding hebben begaan. Verkeersdelicten waarvoor een geldboete van 40 euro of hoger is opgelegd, worden hierin geregistreerd. Afhankelijk van de zwaarte van het delict wordt ook een bepaald aantal [punten](#) geregistreerd. Vanaf het aantal van 18 punten wordt een Duits rijbewijs ingetrokken; bij een buitenlands rijbewijs vervalt dan het recht om in Duitsland te rijden.

Verdere informatie

De verkeersdelicten en de desbetreffende procedure zijn opgenomen in de [Wegenverkeerswet](#), het [verkeersreglement](#) en de wet op overtredingen.

Laatste update: 30/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.